

H o v o r n a .

Zasedání Mezinárodního Institutu pro veřejné právo v Paříži 1937.

Předsedal mu řecký ministr M. N. Politis. Na rok 1937/1938 zvolená ředitelská rada skládá se z těchto členů: H. Berthélemy, F. Fleiner, J. V. Garner, Gaston Jèze, H. Kelsen, A. Lawrence-Lowell, N. Politis. Generálním tajemníkem je nadále B. Mirkine-Guetzévitch. Zvoleni tito noví (mimořádní) členové: Alcalá Zamora, býv. president španělské republiky, Corneille, státní rada, prof. Sibert (Paříž), Giraud (Ženeva), Giacometti (Curych), Peretkiatkowics (Poznaň), Rappard (Brusel), Rolin (Brusel), Siddik S. Omar (Istambul), Svolos (Atheny). Poté předloženy referáty členů o těchto tematech: Zmocňovací zákony (Negulesco, Speyer, Stainoff, Weyr), Parlamentní komise (Gaston Jèze, Mirkine-Guetzévitch), Svoboda hospodářská (Field, Garner), Mezinárodní vláda (Georges Scelle). Referáty otištěny jsou v novém *Annuaire de l'Institut International de droit public*, který spolu se sedmou ročenkou meziparlamentní (*Annuaire Interparlementaire*) předkládá předseda shromáždění, načež přistoupeno k volbě nových řádných členů (Duez, Laferrière, Negulesco, Weyr).

V dalších schůzích projednána pak jednotlivá sjezdová temata. Rozpravy účastnila se řada přítomných členů.

Rozhodnuto dáti na pořad příštího zasedání tyto otázky: 1. Parlamentní komise, 2. Svobody osobní, zejména svoboda hospodářská, 3. Moderní daň.
F. W.

Unifikační sjezd československých právníků v Bratislavě.

Sjezd tento konal se ve dnech 26. až 28. září 1937 v právnické fakultě university v Bratislavě. Přípravován na jaro tohoto roku, odložen byl na podzim a byl velkou manifestací československého právnictva za sjednocení právního řádu v republice.

Zahájen byl ve velké aule právnické fakulty, která se pochlubila krásnou a poměrně účelnou budovou, za velké přítomnosti právnictva ze všech krajín republiky a za přítomnosti hostů ze slovanských států. Lesku zahajovací schůzi dodala přítomnost ministerského předsedy Dr. Milana Hodži a ministra spravedlnosti Dr. Ivana Déryera, z nichž zejména ministerský předseda jako původce ministerstva unifikačního má na myšlenke zvláštní zájem. Také zájem ministerstva spravedlnosti, reprezentovaného mimo svého šéfa také významnými úředníky legislativního oddělení, byl velice potěšitelný. Proti tomu působilo dosti cize stanovisko ministra unifikační, jehož vlastním oborem jest sjednocení zákonů, který dal sjezd pozdraviti jednou větou, obvyklou při takových příležitostech. Mnohým bylo jasné, že nebylo by možno hnouti s unifikační za toho stavu věci, dokud se záležitosti neujala silná individualita v osobě ministerského předsedy, podporována prací legislativního oddělení ministerstva — spravedlnosti. Nebylo se pak co divit, když mezi účastníky se mluvilo o tom, že by přece bylo lepší raději ministerstvo unifikační zrušiti, ježto takto jen

zbytečně rozpočet republiky zatěžuje. Hledala se dokonce i cesta taková, že by činnost vyrovnávací, která byla svěřena původně ministerstvu unifikáčnímu, byla svěřena novému orgánu u předsednictva ministerské rady. Kdyby nebylo velkého úsilí vynikajícího úředníka ministerstva unifikáčního na sjezdových pracích, nebylo by toto ministerstvo na unifikáčním sjezdu právníků ani pozorovati. Tak s ním již nikdo ani nepočítal, jistě ke škodě myšlenky samotné.

Sjezd byl zahájen starostou Právnícké jednoty na Slovensku a Podkarpatské Rusi dr. Okalym, který jako všichni řečníci další, zdůrazňoval nutnost provedení unifikace práva co nejrychleji. Dr. Hodža promluvil o provedení unifikace v celku a zdůraznil myšlenky, kterými se má obíratí vývoj práva a praktického jeho provádění. Nutno zrychlití unifikaci zákonů, aby se pak mohla prohloubiti praxe v jich aplikování, a to jak v oboru soukromoprávním, tak veřejném. Ve správě potřebujeme moderního ducha a moderní pracovní metody, zejména když moderní stát zabírá do svého okruhu stále větší množství úkolů. Úředníci státní a vůbec veřejní, musí býti naplněni novým duchem a právníci musí spolupracovat s techniky. Ministerský předseda zdůrazňuje to, aby veřejný úředník znal jazyk administrovaného lidu (tedy i jazyky menšinové) a také jeho psychologii, (proto se bude vyžadovati praxe jednak v různých částech republiky, jednak u různých stupňů úřadů a pod.).

Ministr Dr. Dérer poukázal na to, že je pravda, že unifikaci prováděli jsme pomalu, že však byly dva směry, které do jisté míry rychlé provedení brzdily: jedni trvali na rychlé unifikaci (a kodifikaci) právního řádu, kdežto druzí spojovali unifikaci s reformou jeho. Dr. Dérer skoro stavěl se za stanovisko druhé, avšak musel uznati, že poměry si vynutily již částečné ústupky: byly vydány již určité unifikované zákony v oborech, které odklad nesnesly, a nyní konečně byly vládou předloženy k ústavnímu projednání dvě velké osnovy: občanského zákoníka a civilního soudního řádu. Osnovy jsou v parlamentním projednávání a ministr prohlásil, že příslušné zákony o nich budou uveřejněny ve Sbírce zákonů a nařízení na oslavu 20letí republiky, což sjezd přijal s nelicítným uspokojením, ač nechybělo skeptiků v tomto směru. Dále uvedl ministr Dr. Dérer, že v příštím roce (1938) a dalších vláda předloží k parlamentnímu projednávání další velké osnovy: jako obchodní zákoník, trestní zákoník a trestní řád, exekuční řád, knihovní zákon a pod., tak, aby právní řád ve své velké většině byl do oslav 25letí republiky zcela unifikován.

Po řečech a pozdravech hostů, konaly se dne 26. a 27. září schůze jednotlivých odborů.

1. Odbor občanského práva v prvním dnu za předsednictví Dr. Jaroslava Stránského, ve druhém za předsednictví Dr. A Kloudy jednal o unifikaci soukromého práva, o němž jest parlamentu předložena již osnova občanského zákoníka. Jednání sekce vyznělo v ten smysl, že jest zcela nutné, aby občanský zákoník obsahoval také právo rodinné, bez něhož byl by zákoník torsem. Detailní některé požadavky, vznášené ze strany žen, byly prodebatovávány. Odbor se usnesl doporučiti projednání práva knihovního tak, aby příslušný zákon nabyt platnosti spolu s občanským zákoníkem. Usnesl se také na rychlé unifikaci obchodního práva.

2. Stejně zdůraznil odbor pro občanský soudní řád, že nutno urychleně vypracovati osnovu práva knihovního, zákonů o pozůstalostním řízení a vůbec řízení nesporného. Velká debata byla ve věci novot v opravném řízení. Odbor konečně se usnesl na resoluci, že má býti uvažováno o tom, aby za určitých kautel připuštěno bylo uvádění novot v odvolání, stejně

tak, že má se uvolnití zásada prekluse ve směnečném řízení a v některých žalobách podle exekučního řádu.

3. V oboru práva trestního, kde snad byla největší jednomyslnost, bylo usneseno, aby unifikace trestního práva hmotného a formálního bylo co nejvíce urychleno. Za základ budiž vzata osnova, vypracovaná již ministerstvem spravedlnosti. Pokud se vojenského trestního práva týče, převládalo mínění, aby byly také tyto předpisy unifikovány s tím, že vojenské právo má obsahovati skutkové podstaty čistě vojenské, jinak co do hmotného práva měl by platit zákoník obecný.

4. V oboru práva správního, kde jednání bylo nejjživější a nejvíce sledované zájem účastníků, dohodli se účastníci, že unifikace jest nutná, a že není zde žádných překážek hospodářského, kulturního nebo společenského rázu, aby taková unifikace byla dobře možná. V prvé řadě nutno dobudovat jednotné právo v oboru nositelů veřejné správy, zejména v oboru obecního zřízení. Sjezd doporučuje, pokud možno co nejvíce, urychlití meziministerské řízení, které má býti zjednodušeno, a doporučuje zřízení legislativního archivu. V souvislosti s tím, že se ukazovalo na to, že platí zákony různého druhu a různého stáří a v různém jazyce pořízené, poukazovalo se v debatě na to, aby nové normy výslovně zrušovaly staré předpisy, obírající se látkou nově upravenou, aby správa měla bezpečný podklad ke svému rozhodování. Poukazovalo se také na to, aby prováděcí nařízení bylo vydáno, pokud možno současně se zákonem, aby nenastávaly praktické obtíže.

5. V oboru práva finančního bylo usneseno, že nutno upravití trestní právo důchodkové, jakož i právo poplatkové — a zde sjezd byl trochu málo náročný — v části všeobecné. Právě část zvláštní by potřebovala také úpravy a jednotného řešení, pochybujeme však, že se tak stane v dohledné době, právě pro obtížnost materie. Sjezd doporučil, aby unifikace a kodifikace zvláštní části poplatkového práva stala se po vydání unifikovaných předpisů občanského práva. Také hospodářské poměry současně by sotva dovolily publikování poplatkového práva k poplatníku liberálního. Finanční odbor doporučil také, aby bylo zákonem upraveno veřejné rozpočtové hospodaření (finanční řád).

6. V oboru práva zemědělského, kterýžto odbor mohl docela dobře býti spojen s odborem práva správního, bylo doporučeno unifikovati různé předpisy, vztahující se na prvovýrobu: zcelování pozemků, oddlužení, dědickou posloupnost, vodní honební a rybářské právo a pod.

Závěrečná schůze se pak konala dne 27. září 1937 odpoledne, kde byly předneseny resoluce odborů. Zástupce ministra Dr. Dérera vyslovil přesvědčení ministerstva spravedlnosti, že výsledky sjezdu nezůstanou papírovými usneseními, nýbrž že na ně bude brán zřetel při zákonodárné práci.

Celkem sjezd byl velkou manifestací za sjednocení zákonů, a bylo by si jen přátí, aby myšlenka, která pronikala všemi účastníky, pronikla i všechna legislativní oddělení ministerstev a pak i zákonodárné sbory, ježto i méně dobrá unifikace práva jest lepší, než vůbec žádná, a rozdvojené právní řády jsou vůbec na škodu republiky. Jednotná republika — jednotné právo.

Organisace sjezdu, až na některé maličkosti, byla dobrá.

Dr. Karel Novák.